

Sygn. akt II CSK 67/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa interwenientki głównej K. P.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w P. i Miastu P.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 sierpnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego poniesionymi przez pozwanych,**
- 3. oddala wniosek pełnomocnika powódki o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek „przedsądu”, a ponadto stanowić odrębny, pogłębiony wywód prawny wskazujący na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpatrzenia (zob.: postanowienie SN z dnia 9 maja 2008 r., sygn. akt II PK 3/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 października 2006 r., sygn. akt IV CSK 246/06, nie publ.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, nie publ.). Zakres badania skargi kasacyjnej w ramach tzw. jest więc ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pełnomocnik powódki – interwenientki głównej K. P. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 czerwca 2013 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.c. Szczegółowa analiza uzasadnienia wniosku nie pozwala na stwierdzenie, że powołane przesłanki zostały wykazane.

Wskazując we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. pełnomocnik skarżącej wskazał na okoliczności, które nie mogą stanowić o nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji, Sąd Najwyższy w ramach kontroli kasacyjnej nie stwierdził z urzędu nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji. Badanie

nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji byłoby możliwe, gdyby skarżący w zarzucił Sądowi drugiej instancji, a tego nie uczynił, naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Odnosząc się do powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego stwierdzić należy, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudence, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego wymaga jego precyzyjnego sformułowania poprzez wskazanie przepisu prawa materialnego lub procesowego, z którym jest związane, i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Z kolei wskazując na wystąpienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący powinien nie tylko sprecyzować przepis wymagający wykładni, ale także wyjaśnić, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tego przepisu wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie, to zobowiązany jest przytoczyć rozbieżne orzeczenia sądów i poddać je analizie w celu wykazania, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przytoczyć argumenty wskazujące, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu

na publiczne zadania jakie ma do spełnienia skarga kasacyjna, skarżący powinien wykazać także celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Sformułowane w skardze zagadnienia nie spełniają wskazanych wyżej kryteriów i już tylko z tego powodu skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do jej przyjęcia do rozpoznania.

Ubocznie należy wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w doktrynie nie budzi wątpliwości, w jakich okolicznościach należy wydać wyrok częściowy (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1998 r., II CKN 235/97, nie publ.). Trudno także podzielić pogląd, że art. 189 k.p.c. wymaga wykładni w zakresie pojęcia interesu prawnego. Pojęcie to zostało obszernie omówione w orzecznictwie i w literaturze (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 201/97, nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1997 r., II CKU 7/97, nie publ., orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1965 r., II CR 266/64, OSP 1966, z. 6-8, poz. 166; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00, LEX nr 78333).

Pełnomocnik skarżącej wskazał także na wystąpienie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., stwierdzając, że „niniejsza skarga kasacyjna jest uzasadniona takimi i tyloma okolicznościami faktycznymi i prawnymi, że jest oczywiście uzasadniona”. Abstrahując od lakoniczności i zdawkowości powyższego stwierdzenia, należy przypomnieć, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienie SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego wyroku uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika

(por. m.in. postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie SN z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). Ponadto, skarżący powinien zawrzeć we wniosku wyodrębniony wywód prawny wskazujący w czym wyraża się „oczywistość” naruszenia prawa (postanowienie SN z dnia 5 września 2008 r., sygn. akt I CZ 64/08, niepubl.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, niepubl.; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, niepubl.). Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonych przepisów prawa nie jest wystarczający, gdyż nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Mimo bowiem nawet oczywistego naruszenia prawa, wyrok może być prawidłowy (postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, nie publ.). Skarżący nie wykazał, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu oraz że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 i art. 102 k.p.c. z uwagi na trudną sytuację materialną skarżącej oraz jej bezzasadne, a niemożliwe do zweryfikowania z braku przygotowania prawniczego, przekonanie o celowości wniesienia skargi kasacyjnej, wywołane jej wniesieniem przez zawodowego pełnomocnika procesowego.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) nie mogły zostać przyznane, ponieważ zgodnie z § 16 oświadczenie, iż opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części stanowi element konstrukcyjny wniosku i powinno być wyraźnie sformułowanie (por. postanowienie SN z dnia 23 lutego 2012 r., V CZ 133/11, LEX nr 1215161). Brak takiego oświadczenia wywołuje skutki materialnoprawne, polegające na utracie prawa do wynagrodzenia (postanowienie SN z dnia 9 września 2011 r., III SPP 27/11, LEX nr 1106755).